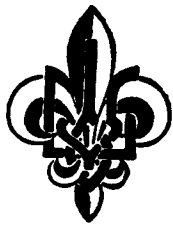

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 101 листопад – вересень 1994

КОНФЕРЕНЦІЯ Українських Пластових Організацій

Австралія — Аргентина — Велика Британія — ЗСА — Канада — Німеччина

Польща — УКРАЇНА — Словаччина

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

О Р Л И Н И Й К Р У Г

"ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ" - журнал новацьких виховників.
Виходить кварталюно.

Ч. 101.

Липень - Вересень 1994.

Редагує колегія:

УКРАЇНА: Ігор Бушак, Оксана Заліпська, Іван Нагірний, Віталій
Окуневський, Богдан Олексій, Олеся Омельчук, Микола Ханас.
ЗСА: Денис Беднарський, Орест Гаврилук, Стаха Гойдиш, Надя Кулинич,
Теодосій Самотулка.

Відповідальний редактор - Сірий Орел Орест.

Рисунок на обгортці мистця М. Григорііва.

Відбито рівночасно в Тернополі накладом 100 прим. і в Філядельфії - 250
прим.

Ціна поодинокого числа: 5.00 дол. Річна передплата: 15.00 дол.

Всі права застережені.

Copyright by Plast, Ukrainian Youth Organization, Inc.

Printed in U. S. A.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Orest Hawryluk, M. D.
321 Linden Drive
Elkins Park, PA 19117
U. S. A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

Denys Bednarsky
35 Marsac Pl.
Newark, NJ 07106
U. S. A.

.....

ФУНДАТОРИ "ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ":

Родина і приятелі св.п.бр. Славка Кравса	Ватага Бурлаків
Сірі Орли Людмила і Петро Дармограї	Пл. сен. В. і Д. Гойдиші
2-ий Курінь УПС "Ті, що Греблі Рвуть"	Загін "Червона Калина"
Великий Пл. Курінь "Хмельниченки"	Пластова Станиця Чікаго
Крайова Пластова Старшина З. С. А.	28-ий К. УПС "Верховинки"
20-ий Курінь УСП "Лісові Мавки"	Крайова Пл. Старшина Канада
10-ий Курінь УПС "Чорноморці"	3-ий Курінь УПС "Лісові Чорти"
Сіра Орлиця Стаха Гойдиш	Пластова Станиця Нью-Йорк
Сірі Орли Орест і Аня Гаврилюки	Головна Пластова Булава
101-ша РОВ "Квітка Щастя", 1991	Пластова Станиця Торонто
Пластова Станиця Філядельфія	Сірий Орел Тарас Когут
Пластове Видавництво, Торонто	

ХТО ЧЕРГОВИЙ?

Вогонь Орлиної Ради 1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ Й СЕСТРИЧКИ!

В дні 28. VI. 1960 на пластовій оселі "Великий Луг" у ЗСА скоїлася трагічна подія: шість пластунів пострадало життям. А сталося це так: Розпочалося таборування на площі, де таборували вже в двох попередніх роках. Провід табору рішив провести тереновий марш. Траса вела крізь річку, котру в попередніх роках нераз проходили плитеньким бродом. Одначе ніхто не провірив стану річки перед самим маршем. Не враховано, що кліматичні обставини протягом попередніх місяців заставили річку поглибити своє русло і там, де вода в минулому була по кістки, постали глибокі ями. Увійшовши швидким маршем у річку, довелося боротися з бистрою й глибокою водою, яка нещадно обірвала життя шістьох молодих хлопців.

34 роки пізніше, в Україні, трапилася дивно подібна трагедія. В цей час маємо тільки неповні й фрагментарні інформації. А вони такі: Двох пластунів зі своїм впорядником поверталися з мандрівки. Запізнилися й побачили, що можуть не поспіти на поїзд додому. Замість іти дальшою дорогою до моста, рішили пройти річку навпростець. Бистра гірська річка, поповнена водами топніючого в горах снігу, вхопила й понесла двох юнаків. Одного вдалося врятувати впорядникові. Другий заплатив життям.

Хто винен? Винні ми всі, бо легковажимо отим "Обережно" з нашого пластового гасла.

Пам'ятаймо:

1. Пластовий виховник мусить у першу чергу пізнати себе, щоб зрозуміти свої спроможності й обмеження. Він мусить пізнати своїх вихованків, щоб знати, як вони можуть zareагувати в різних обставинах. Вкінці, він мусить пізнати довкілля, в якому йому доводиться діяти.
2. Пластовий виховник пригтовляється до виховної праці, відбуваючи вимагані вишколи й добуваючи приписані кваліфікації. Він постійно поглиблює своє знання, а зокрема розуміння та застосовування приписів безпеки.
3. Пластовий виховник ніколи не залишає дітей без опіки, яку диктує вік і вироблення вихованків.
4. Пластовий виховник не бере дітей у терен, поки він сам попередньо того терену не провірив.
5. Пластовий виховник постійно стежить за можливими небезпеками які чигають на його вихованків і його самого й наперед обмірковує плян дії на кожний можливий випадок.
6. Пластовий виховник детально плянує кожне зайняття і відповідає за додержання пляну, допускаючи відхилення тоді, коли їх диктує здоровий пластовий розсудок.
7. При переправах вбхід, пластовий виховник допильнує, щоб усі, що є у воді, були пов'язані ливною, якої кінець є в руках осталих на суші, або прикріплений до дерева чи іншого нерухомого предмету на березі.
8. Пластовий виховник постійно свідомий, що на ньому спочиває відповідальність за найбільший скарб батьків і нації: українські діти.

КОЖЕН З НАС НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВСЯКЕ СЛОВО І КОЖНЕ ДІЛО, КОЖЕН З НАС БУДЕ МУСИТИ ВІДПОВІДАТИ ПЕРЕД ВСЕВИШНІМ НА ВИМОГУ: "ЗДАЙ ЗВІТ ІЗ СВОЄЇ УПРАВИ." (Святе Письмо)

Щиро вітаю Вас: С К О Б І

Сергій Орел Орел

Мудрість Сірих Орлів

Сірий Орел Надя

ПЛАН КОМЕНДАНТА ТАБОРУ

Кожний впорядник плянує зайняття для свого роя на короткий час. Але що повинен на сходинах робити впорядник, або що новацтво робитиме по сходинах - плянує комендант. Комендант плянує працю табору, як цілості. Він мусить зложити в одну цілість поодинокі пляни виховників. Треба взяти зшиток і вписати туди всі дні табору, кожний на окремій картці. Кожного дня треба написати, скільки вільного часу на зайняття передбачається в кожному пору дня. Відтак треба з правильника розложити точки вимог проби на поодинокі дні так, як це зробили виховники у своїх плянах. Цей розклад треба писати тоді, коли виховники прислали до перегляду свої пляни. Якщо є два або три пляни до I-ої проби, то треба їх якнайбільше узгіднити, бо ці три рої творитимуть гніздо і гніздо повинно переводити свої сходини, прогулянки, вогники в одному часі, але окремо. Коли є вписані сходини, треба вписати історичні гри. Вони будуть переведені в такому порядку, як заплянували виховники. Те саме є з уміlostями. Тоді в вільний час треба вписати купіль, ігри та інші таборові зайняття. Це буде плян коменданта. В наказі комендант буде подавати, що і коли даний рій має робити і докладно буде подавати, котрі точки з вимог до проб треба перевести даного дня.

Коли наш табір запланований на чотири тижні, тоді цей час можемо заповнити ось так:

I ТИЖДЕНЬ	9:15 - 11:15	2:30 - 3:30	5:00 - 6:30
Неділя	Богослуження, інд. зайняття	Формальності, розміщення	Гри роями; по вечері - вогник відкриття
Понеділок	Лікарський перегляд, ройові справи	Писання листів додому, потім розповідь для цілого табору	Ройові сходини
Вівторок	Ланки вміlostі	Сходини роїв	Майстрування
Середа	Ланки вміlostі	1/2-денна прогулянка-----	
Четвер	Сходини роїв	Спів і танки для цілого табору	Історичні гри; по вечері вогник - вибір назви
П'ятниця	Історичні гри	Ланки вміlostі	Купіль у гарячій воді; потім дозвілля
Субота	Нов. змагання	Ланки вміlostі	Інд. зайняття

II ТИЖДЕНЬ	9:15 - 11:15	2:30 - 3:30	5:00 - 6:30
Неділя	Богослуження,	Дозвілля	Історичні гри
Понеділок	Історичні гри	Писання листів; ройові сходини	Ігри табором 1/2 год.; ланки вмілості
Вівторок	Ройові сходини	Самодіяльна гра для цілого табору	Ланки вмілості
Середа	Ройові сходини	Історичні гри-1/2-денні прогулянки	
Четвер	Історичні гри - змаги	Розповідь для цілого табору	Ланки вмілості
П'ятниця	Історичні гри	Ройові сходини	Купіль у гарячій воді; потім дозвілля
Субота	Майстрування; ланки вмілості	Дозвілля	Індивідуальні зайняття
III ТИЖДЕНЬ	9:15 - 11:15	2:30 - 3:30	5:00 - 6:30
Неділя	Богослуження; інд. зайняття	Дозвілля	Ройові сходини; по вечері історичні гри - вогники
Понеділок	Спів і танки цілим табором; ланки вмілості	Писання листів додому, привітів до "Готуйсь" і до других таборів; ройові сходини	Ігри цілим табором; ланки вмілості
Вівторок	Ройові сходини	Самод. гра для цілого табору	Ланки вмілості
Середа	Історичні гри - змаги	Ройові сходини	Розповідь для табору; індивід. зайняття
Четвер	Ланки вмілості	Ройові сходини	Майстрування
П'ятниця	Цілоденна прогулянка-----		Дозвілля 1/2 год.; купіль у гарячій воді
Субота	Ланки вмілості	Дозвілля	Індивід. зайняття

IV ТИЖДЕНЬ	9:15 - 11:15	2:30 - 3:30	5:00 - 6:30
Неділя	Богослуження; Індив. зайняття	Дозвілля	Ляльковий театр
Понеділок	Спів і танки табором 1 год.; ланки вмілості	Писання листів; ройові сходи ланки вмілості	Ігри табором 1/2 год; ланки вмілості; по вечері іст. гри-вогники
Вівторок	Сходи роїв	1/2-денна прогулянка-----	
Середа	Самод. гра для табору 1 год.; ланки вмілості (перевірка)	Ройові сходи	Розповідь для табору
Четвер	Новацькі змаги (складання проб)	Ройові сходи	Вогник - надання вмілостей
П'ятниця	Майстрування; роздання знайдених речей	Ройові сходи	Купіль у гарячій воді; дозвілля; вогник закриття
Субота	Пакування, порядкування, закриття табору.		

Цей плян передбачає 18 ройових сходи, 10 зайнять ігрових комплексів (історичні гри), 15 зайнять ланок умілостей. Треба заздалегідь перед табором подбати, щоб ті, що будуть переводити відповідні зайняття, приготували собі потрібне число добрих програмок. До поданого пляну можна, в міру спроможностей, додати більше вогників, які будуть відбуватися в передбаченому часі по вечері і можуть бути для всего табору, згл. для поодиноких роїв чи гнізд.

ІНШИЙ ПІДХІД ДО ПЛЯНУ ТАБОРУ:

Кожного дня добре є подавати клич, який буде з'ясовувати ціль дня і під яким буде проходити таборова програма. Кожний день мусить мати свою ціль і завдання дати дітям щось нового, гарного, повчального. Приклад:

3-ий день таборування. Клич "Новачка служить Богові й Україні".

<u>Рано:</u>	Прихильниці	- прогулянка (мандруємо по Україні)
	Пл. новачки	- історичні зайняття - княгиня Ольга (звернути увагу на її хрещення і службу Україні)
	Жовтодзюби	- історичні зайняття (Сагайдачний - підчеркнути побожність козаків і сильну віру в Бога)
	Юні орлята	- історичні зайняття - Українські Січові Стрільці (підчеркнути, що на прапорі Січових Стрільців був св. Юрій)
	Орлята	- дописи до хроніки: як новачка може доказати свою любов до Бога й України; спортивні гри.

Пополудні: всі - вмілості

По підвечірку: - новацькі сходи

Прихильниці	- як добра новачка вискаже свою любов до Бога й України
Пл. новачки	- новацький закон
Жовтодзюби	- " "
Юні орлята	- " "
Орлята	- історична розповідь

По вечері: всі - спів (рання і вечірня молитва)

Ціль повищого дня: звернути увагу дітей на найвищі чесноти - любові Бога і свого народу.

4-ий день таборування. Клич: "Новачко, до Пласту - Готуйсь!"

Рано: Цілий табір

- гутірка про повстання Пласту та УПН
- пісня "Іжак маму попрохав"
- ігри (роями)
- дописи до хроніки (окрім орлят і прих.)
орлята - виготовлення таборової емблеми під щоглою
прихильниці - помагають орлятам

Пополудні: всі - вмілості

По підвечірку: Прих.

Пл. новачки	- малювання картин з новацького життя
Жовтодзюби	- історичні зайняття
Юні орлята	- " "
Орлята	- гутірка "Участь пластунів у визвольних змаганнях"

По вечері: всі - нов. впоряд, знаки руками, знаки свистком.

Ціль дня: ввести новачок у традиції Пласту та новацтва. Дати їм змогу відчувати зв'язок того, що вони роблять сьогодні з тим, що колись робили їхні пластові предки.

ДЕНЬ НОВАКА: Кожний табір повинен відсвяткувати день новака-новачки, головнo в час, коли приїздить найбільше батьків. День новака добре є получитьи з кличем даного року, чи історичною датою, чи іншою важною подією. До цього треба підготовлятися від початку табору. В програмі можуть бути: рухові гри, спортивні змагання (біги, скоки, два вогні), танки, хороводи, співи, вежі, вільноручні вправи цілого табору, гри справності, як: перегони в мішках, пакування наплечника, хід по вузькій дошці, нести в ложці яйце, воду, нести на голові предмет та інше. Програму закінчити вогником. Програма не повинна тривати довше, як від обіду до вечері. Підготовлення до виступу розложити так, щоб не терпіли на тому ні проби, ні вмілості.

Сірий Орел Надя

ПОРЯДОК ДНЯ В ТАБОРІ

Треба його додержуватися і старатися робити якнайменше змін.

7:00 - 8:00	вставання, прорух, порядкування, миття, вбирання	
8:00 - 8:30	молитва, піднесення прапору, наказ	
8:30 - 9:15	снідання	
9:15 - 11:15	зайняття	(2 год.)
11:15 - 11:45	купіль	(1/2 год.)
11:45 - 12:00	підготовлення до обіду (вмитися і перебратися)	
12:00 - 2:30	обід, пообідня тиша	
2:30 - 3:30	зайняття	(1 год.)
3:30 - 4:15	купіль	(3/4 год.)
4:15 - 4:30	підготовлення до підвечірку	
4:30 - 5:00	підвечірок	
5:00 - 6:30	зайняття	(1 1/2 год.)
6:30 - 6:45	підготовлення до вечері	
6:45 - 7:30	вечеря	
7:30 - 8:00	індивідуальні зайняття або вогник	(1/2 год.)
8:00 - 8:15	підготовлення до молитви (вбрати однострої)	
8:15 - 8:30	опущення прапору, молитва	
8:30 - 9:00	підготовлення до сну	
9:00 - 7:00	нічна тиша.	

ПРОРУХ у новацтва короткий. Починається вибігом на площу і триває около 10 хвилин. Вправи повинні бути легкі: рухи руками, ногами, головою, цілим тілом, перескоки, підскоки. Новаки й виховники повинні бути вбрані в руханкові строї. Впорядник показує вправу, відтак він вправляє, а новацтво його наслідує. Впорядникам треба пояснити, як переводити прорух і зробити його цікавим для дітей.

КУПІЛЬ може бути раз або два рази денно, у вигідний час, тобто залежно від того, коли в програмі потрібно більше часу. Якщо треба новацтво возити купатися, то це краще робити зараз після пообідньої тиші. Тоді в інші дні час призначений на купіль буде використаний на інші зайняття, а на це пополудне коли новки ідуть купатися, не буде жадних зайнятть.

ЧАС НА ЗАЙНЯТТЯ: Кожного дня в таборі є, за вище поданим порядком, 5 1/2 години призначених на зайняття (відрахувавши 3/4 год. на пополуденву купіль). Кожного тижня маємо п'ять днів і пів суботи - якщо приїздять батьки, або шість днів, якщо батьки приїздять тільки на неділю. Якщо батьки приїздять до табору тільки один раз, то тоді ті суботи можна використати на зайняття. У кожному таборі є інші обставини, тому стараємося подати якнайбільш загальний розклад зайнятть.

4-тижневий табір має 28 днів. З того: один день на розтаборення, один день для ліквідації табору (закінчення), чотири неділі (нема зайнятть, тільки купіль та гри), три суботи пополудні - відвідини батьків, а для переведення нашої програми лишається 19 днів та три суботи перед обідом. 19 днів по 5 1/2 год. дає 104 1/2 год. і три суботи перед обідом - 7 1/2 год., разом 112 годин.

Цей час розподілити в той спосіб:

12 сходин роя	по 1 1/2 год.	- 18	год.
3 вогники	по 1/2 год.	- 1 1/2	год.
2 прогулянки	по 2 1/2 год.	- 5	год.
1 змаг	по 2 1/2 год.	- 2 1/2	год.
15 сходин (вміість)	по 1 год.	- 15	год.
12 сходин (іст. гри)	по 1 1/2 год.	- 18	год.
28 купелей	по 1/2 год.	- 14	год.
22 гри	по 1/2 год.	- 11	год.
інші таборові зайняття		- 27	год.
		<u>112</u>	год.

Що новацтво повинно робити під час таборових зайнять:

4х	писання листів	по 1/2 год.	2 год.
4х	писання і рисування до хроніки табору		2 год.
12	співанок	по 1/2 год.	6 год.
4х	порядкування речей	по 1 год.	4 год.
8х	порядкування в таборі перед і по неділі,		
	по 3/4 год.		6 год.
4х	миття з милом у гарячій воді	по 1 год.	4 год.
3х	підготовлення до вогника	по 1 год.	3 год.

Можливості розподілу зайнять на пори дня:

РАНО: прогулянка, АБО історичні гри та інші зайняття, АБО сходини роями та вміість, АБО гри, сходини та купіль, АБО вміість, інші зайняття, купіль.

ПО ОБІДІ: вміість і купіль, АБО інші зайняття і купіль, АБО інші зайняття й ігри, АБО сходини й ігри, АБО історичні гри.

ПО ПІДВЕЧІРКУ: сходини, АБО вміість, АБО історична гра з вогником, АБО гри й інші зайняття.

ПО ВЕЧЕРІ: вогник, АБО інші зайняття.

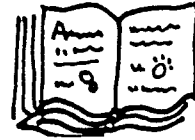
Поручається давати новацтву дозвілля, АЛЕ під наглядом виховників. Це дозвілля повинно тривати 1 годину що другий день, або 1/4 - 1/2 год. щоденно. ЯКЩО останнього тижня табору комендант завважить, що виховники покінчили підготовлення до проб і вміостей і залишається вільний час, то тим не треба журитися. Цей час можна використати на прогулянки, змагання, або гри.

ДЕЯКІ ПОЯСНЕННЯ: Історичні гри - це сходини роя з виключно історичною програмою. Програма таких сходин творить одну цілість (ігровий комплекс). Поручається використовувати "Отрок" Т. Самотулки (історичні гри княжої доби) та збірники Сірого Орла Ореста: "Джура" (козацька доба) і "Звідун" (найновіша). Хоча ці праці були написані для новаків, виховниця з фантазією зуміє примістити і зробити їх цікавими теж і для новачок. Найкраще, коли ці зайняття будуть переводити гніздові зі своїми гніздами. До суто історичного матеріалу слід додавати легенди, розповіді, вірші, пісні, гри і т.п. Програму треба переводити так, щоб діти могли глибоко переживати славу України та зрозуміти її змагання до свободи та її творчість. З історичною тематикою слід зв'язувати українську побутовість (звичаї, повір'я) і мистецтво України. У таборі треба перевести принайменше 7 історичних зайнять (сходин), один історичний вогник, одну прогулянку з історичною тематикою й один змаг.

До проби новацтво підготовляється роями. До вміостей приготовляються групами за довільним вибором. Ці групи звемо ЛАНКАМИ. Отже новак-новачка підготовляється до вміості на сходинах ЛАНКИ. Вони повинні знати, до котрої ланки належать, та як називається братчик чи сестричка, що проводить ЛАНКОЮ.

ПОВИЩІ ВКАЗІВКИ НЕ Є ПЛЯНОМ ВАШОГО ТАБОРУ, ТІЛЬКИ ВКАЗІВКАМИ, ВЗОРОМ ДО НАСЛІДУВАННЯ ПРИ ПИСАННІ ВАШОГО ПЛЯНУ ПРАЦІ НА ТАБІР.

ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?

Сестричка Стаха

ЩО ТАКЕ ЕКОЛОГІЯ?

Напевно ви вже зустрічалися зі словом "екологія". Екологія - це наука про вплив оточення на органічні істоти.

Як ви теж уже знаєте, земля є кулею і кружляє довкола своєї осі і сонця. Від сонця відділяє землю смуга озону, - це блідо-синявий газ, ідкий, сльозоточивний і отруйний. Учені означають його: O_3 . Озон не перепускає на землю ультрафіолетних лучів, які знищили б життя на землі.

За смугою озону іде смуга кисня (O_2). Кисень - це газ без барви, смаку і запаху і є тяжчий від повітря. Кисень є складовою частиною повітря. Киснем дихають люди, звірята, рослини й усі живі сотворіння.

Світ затривожився критичним станом природи на земній кулі. Через нищення верств озону наступають частіші зміни клімату, через надмірне виділювання газів є нищення рослинного і звіринного світів. І минулого року в червні в Бразилії, в місті Ріо-де-Жанейро, відбувся багаточисельний з'їзд екологів. На той з'їзд з'їхалися представники зі 172 держав, затурбованих станом природи на земній кулі, щоб порадитися, що робити, щоб не наступила катастрофа знищення природи.

Прегарна земля, сотворена Богом для вмілого користування людині, стала жертвою тих, для яких вона мала довго служити своїми земними багатствами, своєю прекрасною, різномірною природою. Почали зникати ліси, левади, пасовиська, а ті місця людина замінила на бетон, сталь, залізо. Побудовано фабрики, заводи, хмародери, а з тим прийшло зубожіння землі, занечистення воздуха, зникли звірята, птиці і різні комашки. Забракло для них простору на їхнє життя, а все те в великій мірі спричинила людина з її безпощадним, жорстоким злочином супроти природи.

А тепер погляньмо на нашу рідну землю, Україну. В найдавніших записках, хроніках, літописах знаходимо опис краси нашої землі. Ще в княжу добу печерські ченці плекали овочеві дерева, квіти й усякого роду ярину і ту любов передавали наступним поколінням. Подорожний Павло Алепський об'їхав майже цілу Україну в часах козацької держави і з його описів довідуємося, що українські села були, неначе рай на землі. Кожна хата оточена овочевим садом, замаєна квітами і яриновими городами. У тому плеканні садів, городів і квітників видно тісний зв'язок українця з природою і його нахил до краси. Та близькість українця до краси і пошана природи наближає його до Творця землі і, як писав Тарас Шевченко: "Сам Бог витає над селом". Селянин любив свою землю, шанував її, як святість.

Не перелічити, скільки дісів було на нашій Україні, скільки гаїв, левад, розлогих піль, засіяних різним збіжжям. Земля України – родючий чорнозем і положення України сприяє розвою усякої рістні. В Україні є виразні чотири пори року: поміркована, тепла весна, гаряче літо, лагідна осінь, холодна зима.

Де ділися наші золоті лани пшениці? Де ділися овочеві сади? Чому зубожіла родюча земля, що не вистачає збіжжя на прожиток її населення і треба його купувати в чужих держав? А колись Україна була "шпихлірем" Європи.

На Україну прийшли тяжкі часи. Комуністичний режим приніс Україні цілковиту катастрофу, руїну землі, української культури і населення. Пришов до влади Сталін, якого завданням було знищити все те, що носило українське ім'я. Москва і її кривавий диктатор Сталін почали поводитися на Україні, як поводяться завойовники на загарбаних землях, тракуючи їх, як свої кольонії. Сталін відібрав селянству його прадідну землю, яку воно так любило. Він завів насильно колективні господарства. В 1932-33 роках, щоб змусити селян до здачі землі, забрав усе збіжжя на засів землі, забрав усе, що тільки селянин мав на своїм господарстві. Настав голод і від голоду згинувло понад сім мільйонів невинних людей, а в тому числі велика кількість дітей. Ті, що залишилися в живих, змушені були працювати вже не на своїй, а на чужій землі і за те діставали за плату за "трудо-дні": мірку збіжжя, чи ярини.

Москва забрала все з нашої родючої землі, а в заміну за її земні добра занечистила усю землю – отруїла її. Кожного року мільйони тонн хемічних відпадків, як мідь, ртуть, залізо, цинк, вкидали в наші річки, озера і моря.

Селянин стратив любов до чужої, а не своєї землі, перестав доглядати її. А землю, щоб родила, треба доглядати, шанувати, любити і дбати про неї. Колективні господарства принесли Україні цілковиту катастрофу; не тільки знищили землю, але забрали в молодшого покоління охоту обробляти землю і працювати на риллі й уміння думати і плянувати, бо за них це робила Москва.

Пригляньмося, що сталося з нашими ріками на Україні за час 75-ліття комуністичної держави. Чисто хрустальні води в наших ріках і озерах, в яких жили прерізного роду риби й інші водні сотворіння, загинули через затруєння хемічними отруйними елементами. Знищили питну воду, якою користувалося населення України. Масові захворювання людей, а особливо дітей, були застрашуючі, але уряд Сталіна і його наступників тим не турбувався. А наш Дніпро – могоча колись, чиста ріка, став місцем збуту трійливих фабричних відпадків і місцем збуту старого залізя, залишеного по другій світовій війні. А Дніпро постачав воду 60-ом відсоткам населення України! Мільйони гектарів урожайного чорнозему зникли на побудову індустриальних об'єктів, резервуарів, електронічних станцій, які через недбале, неправильне плянування залишено недокінченими, руйнуючи урожайну землю.

Ті, що були відповідальні за господарку лісів, зовсім не дбали, що діється в наших лісах. Без плянової господарки безощадно вирубували все, що їм попало під руки. Ліс треба пляново переглянути, на місце вирубаних дерев засаджувати молодими деревами, щоб по літах знову ліс відродився і щоб була з нього користь людині і приятелям лісу.

Туристи, вертаючись з України, стверджують жалюгідний стан наших лісів; особливо жорстоко повелися з Карпатами. Вирубали старі, могуті дуби, ялиці, буки, а молодняк і лісові кущі зовсім знищили, залишаючи порожні, безлісисті полоси.

На цій території України знищили природу, а з тим прийшло заневищення повітря хемічними випарами. Дерев і рослини, що виділяли кисень, який так потрібний до життя людині і звірам та іншим сотворінням, перестали продукувати відповідну скількість кисню, бо їх залишилася дуже мала скількість. Зате збільшилися випари з бензини, що ними послуговуються автомашини, фабрики і це все причинилося, як висловилися учені, до злочину екології, до екологічного геноциду.

26 квітня 1986 р. наступила горезвісна катастрофа, вибух реактора в Чорнобилі, недалеко від Києва. Тонни радіоактивних відпадків дістались у повітря і вітер поніс їх по Україні, Білорусі, й західній Росії. Москва, замість ударити на сполох і просити о поміч цілого світу, закрила цей злочин, не упередила людей про смертельну небезпеку і не забезпечила їх ніякою поміччю. Більшість радіоактивних елементів осіли на травах і корови, споживаючи траву, затроювали молоко, яке споживали люди, особливо діти.

Сьогодні є катастрофальні наслідки в виді рака щитних залоз, а також вже є смертельні випадки. Що буде далше? Учені затривожені тим станом.

А коли тепер ми діждалися вільної, незалежної України, пора нам усім рятувати дорогу нашу землю, допомогти їй вернути давню родючість і її красу природи. Уряд України створив окреме міністерство охорони довкілля, яке має представити плян, як рятувати природу і людей. Під проводом президента України створено окрему комісію (президент очолив її) про очищення Дніпра і щоб промислові підприємства взяли до уваги це, що Дніпро є найбільшим джерелом доставки води жителям України. Те саме відноситься до збереження чистоти менших рік, озер і Чорного моря.

Відчищення землі і привернення її родючості належить не тільки до Уряду. Кожна одиниця, яка замешкує на території даної землі, є відповідальною за її чистоту, за її збереження і за її будучність.

Ми свідомі того, що на це треба довгого часу, щоб бодай частинно направити цю кривду, яку Москва вчинила нашій землі за 75 літ свого панування. Ми - пластуни від наймолодших літ училися, що природу не можна нищити, а треба її любити.

В Україні є організація "Зелений світ". Нав'язім контакт з ними. Може і ми зможемо чимось прислужитися дорогій нашій землі.-

КОЗАЦЬКІ АТРИБУТИ

1. Клейноди славного Війська Запорозького низового. Клейноди надавалися козацькій старшині відповідно до посади та ваги у запорізькому війську. Клейноди мали: гетьман, кошовий отаман, курінний отаман, полковник, військовий суддя, військовий писар, обозний і багато інших козаків із запорізької старшини. До клейнодів належать булави, пірначі (жезли), хоругви (прапори), бунчуки, військові печаті, літаври (великі барабани), пушки. Були окремі козаки, які завідували або відповідали за військові клейноди. Звідси пішло: бунчук - бунчужний, хоругва - хорунжий, літаври - довбиш (від того, що довбить, або б'є палицями по літаврах), пушки - пушкар і т.д. Запорозькі клейноди - символ могутності козацького війська, бо в більшості випадків дарувалися низовому товариству від господарів сусідніх держав, як признання і пошана військовим силам Запоріжжя.

2. Бунчук та хоругва. Бунчуком називали просту, помальовану на чорно палицю, на верхній кінець якої насаджували мідну кулю, а під кулю вставляли волосся з кінського хвоста з чотирма чи шістьма косами поверх волосся. Бунчук належав кошовому, але носив його бунчужний або бунчуковий товариш. Хоругвою або прапором у козаків називалася шовкова яскраво-червона чи малинова хустка із зображенням хреста, місяця і сонця. Прапор чи хоругву дарували всьому запорозькому війську, але носив її хорунжий.

3. Булава та пірнач. Булавою називалася срібна, позолочена, часом прикрашена коштовним камінням куля насаджена на металеву чи дерев'яну палицю. Булаву давали кошовому. Він тримав її під час військових рад у правій руці, з того склалася приказка у народі: "До голови треба булави". Пірнач або жезл - та сама булава, лише меншого розміру, зі срібною чи залізною кулею на горішньому кінці палиці. Пірнач носив полковник у себе за поясом і часом вручав його мандрівникові, що проїздив запорозькими степами, для його безпеки в дорозі.

4. Козацька гармата. Запорожці не мали власних гармат. А ті, що в них були, діставалися їм під час переможних походів, як військова здобич. Перед в'їздом у Запорозьку Січ великого гостя чи посла, або на великі християнські свята, а часом просто так заради "забави" козаки палили з гармат. Всі запорозькі гармати були під опікою особливого старшини - пушкаря.

5. Козацька чайка. Це найпоширеніший морський та річковий транспорт у козаків. Такими чайками козаки сплавалися по дніпрових порогах. Днище чайки було зроблене з липи у вигляді звичайного човна. По боках набивали дубові дашки, а для більшої стійкості на морю човен обв'язували по краях товстим пасмом очерету.

6. Люлька - бурулька. Найулюбленіша забавка (а може й необхідність) запорозького козака. Любив її потягувати сам у степу на високих могилах, а також у товаристві, передаючи з уст в уста. "А тютюн та люлька козаку в дорозі знадобиться."

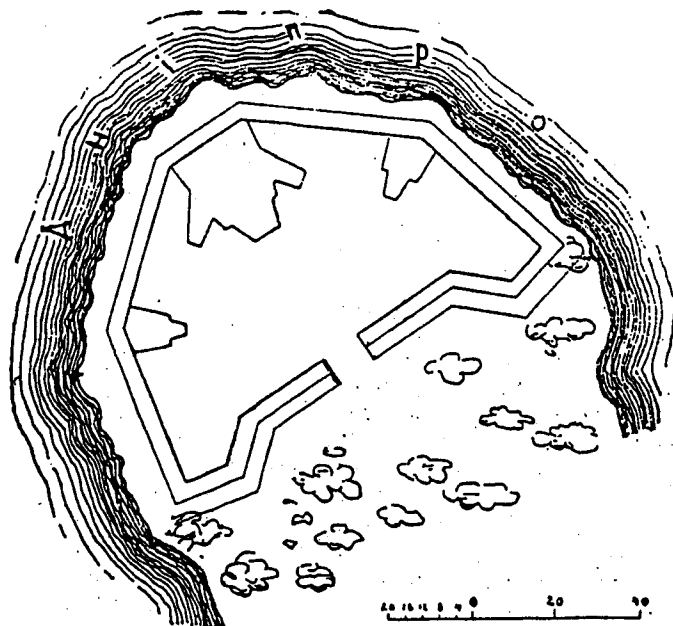
7. Козацька шабляка. Не було кращої зброї у козака. Кажуть, що козак може бути без штанів, але матиме при собі шабляку. Шаблі у запорожців були дорогі, інколи даровані своїми січовими товаришами, інколи відібрані під час бою у турецьких мурз, чи може у самого султана.

8. Дніпрові пороги. Їх було дев'ять: Кодацький, Сурський, Лоханський, Звонець (внук), Ненаситець (дід), Вовніг, Будило, Лишний, Вільний. Найбільший з них - Ненаситець або дід, ділив Дніпро-Слауту уперек дванадцятьма гострими, скелястими брилами. Було єдине місце, де можна проплисти цей поріг. Те місце називалося у козаків "пеклом". Багато людей загинуло у цьому пеклі води і каміння. Тепер на місці дніпрових порогів стоїть брудне та гниле Каховське море, пам'ятник нашій байдужості та безсиллю.

9. Козацька порохівниця. Це посудина для зберігання чистого та сухого пороху. Роблена зі шкіри або рогів. Часто дуже гарно оздоблювана візерунками, прикрасами, коштовним камінням. Козаки багато потребували пороху. Не тільки до стріляння, але й порохом зтирали свої рани під час битви та лікувалися.

10. Ліра. Козацький та український народний музичний інструмент. Лірники мали таку саму роль, як і кобзарі. Їхня мелодія була тужлива, бо ліра видає лише мінорні тони.

11. Козацький пістоль та якірець. Кажуть, що козаки досконало володіли пістолями. Якщо один підкидав монету, то другий обов'язково влучав у неї. З собою в походи брали по два пістолі, які застромлювали за пояс. Коли шабля вилітала з рук, завжди набиті пістолі рятували козацьку душу. Якірець використовували козаки для того, щоб зупинити натиск ворожої кінноти. Як не кидати якірець, один зубець обов'язково стоятиме догори. Тому дуже часто коням доводилося терпіти страшні муки із-за забав та герців своїх господарів.

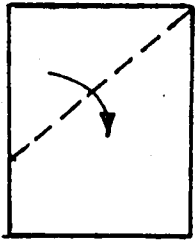
Система укріплень Запорізької Січі на Хортитці.

КАЧЕЧКА

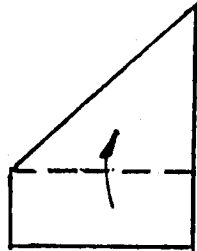
З ПАПЕРУ

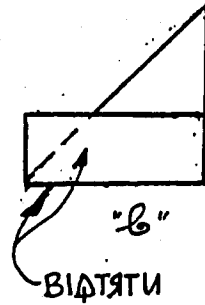
①

"a"

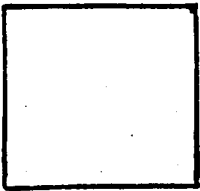
"б"

ВІДТЯГТИ

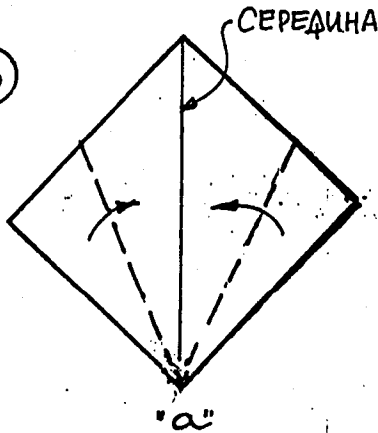
ПРЯМОКУТНУ КАРТКУ ПАПЕРУ ЗІГНУТИ ПО ПЕРЕРИВАНІЙ ЛІНІЇ ЗА СТРІЛКОЮ ЯК ПОКАЗАНО НА РИС. "а", "б", "в", І ВІДКРИВШИ БУДЕ КВАДРАТ ЯК НА ②

②

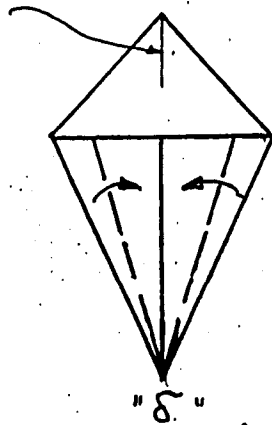

КВАДРАТ

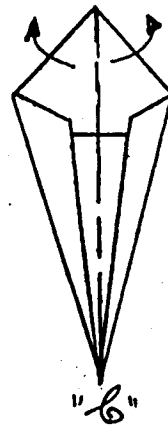
③

"а"

"б"

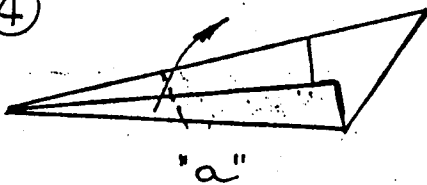
"в"

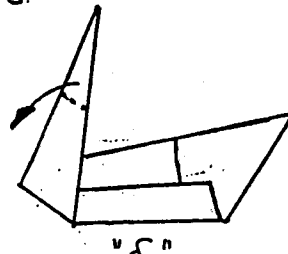
"г"

КВАДРАТ ② ЗІГНУТИ ЗА СТРІЛКОЮ ЯК НА "а", "б", "в", "г" ТОДІ БУДЕ ФОРМА ЯК НА ④

④

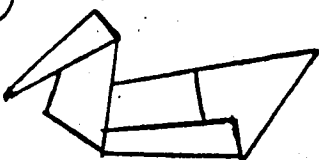
"а"

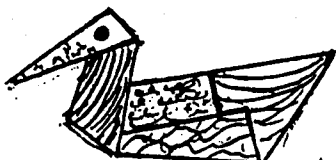
"б"

ЗІГНУТИ ПО ПЕРЕРИВАНІЙ ЛІНІЇ ЗА СТРІЛКОЮ ЯК НА "а" І "б" ТОДІ БУДЕ ГОТОВА КАЧЕЧКА ЯК НА ⑤а"

⑤

"а"

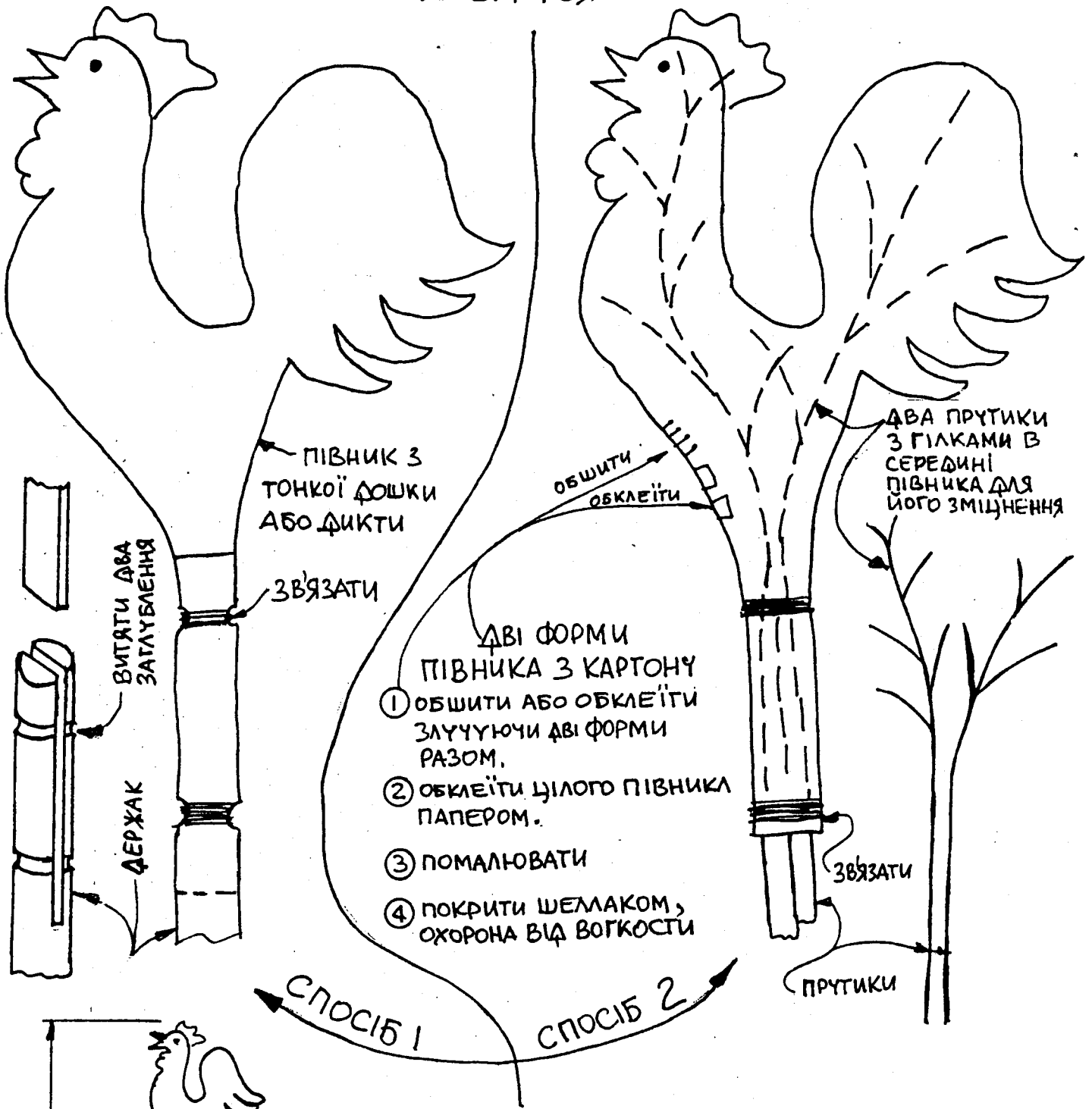

"б"

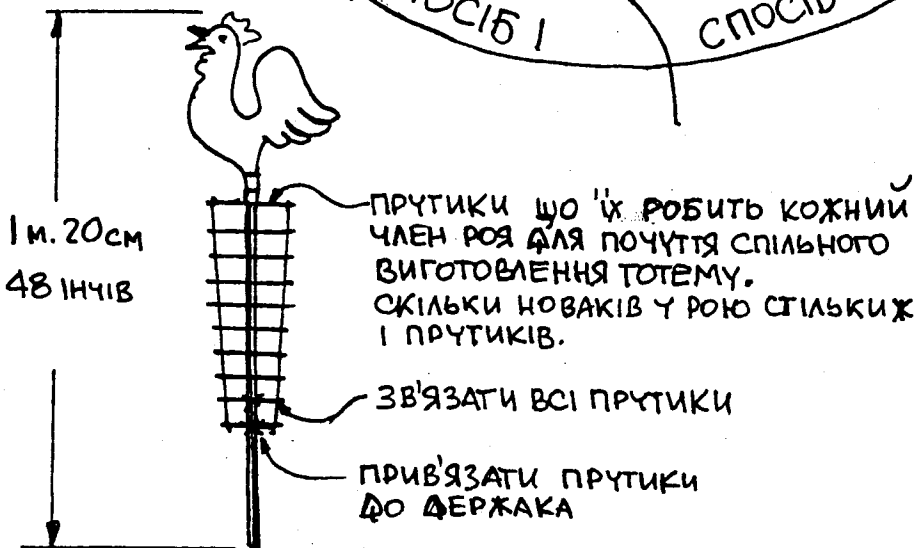
ЗАКІНЧЕНА КАЧЕЧКА "а"
ПОМАЛЬОВАНА КАЧЕЧКА "б"

ПІВНИК ТОТЕМ РОЯ

14

- ДВІ ФОРМИ ПІВНИКА З КАРТОНУ
- ① ОБШИТИ АБО ОБКЛЕЇТИ ЗЛУЧУЮЧИ ДВІ ФОРМИ РАЗОМ.
 - ② ОБКЛЕЇТИ ЦІЛОГО ПІВНИКА ПАПЕРОМ.
 - ③ ПОМАЛЮВАТИ
 - ④ ПОКРИТИ ШЕЛЛАКОМ, ОХОРОНА ВІД ВОГКОСТІ

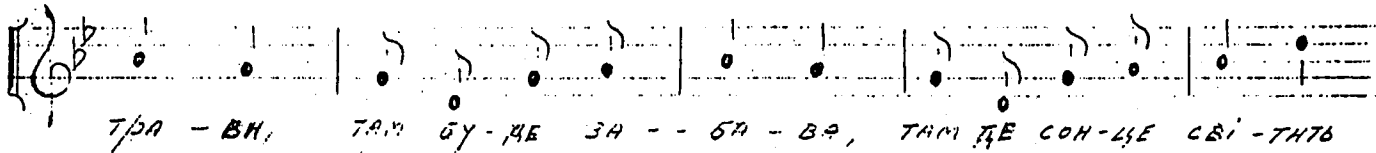
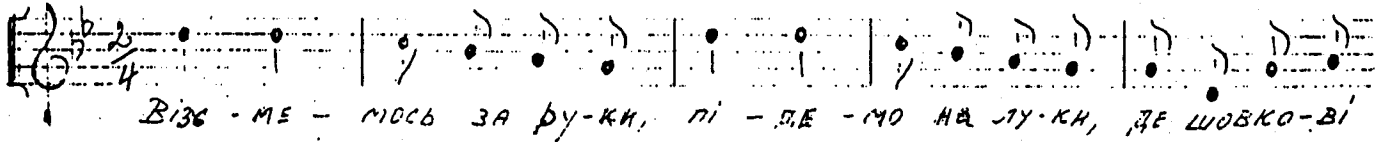

ГОТОВИЙ
ТОТЕМ

Діти Співають

АРКАН.

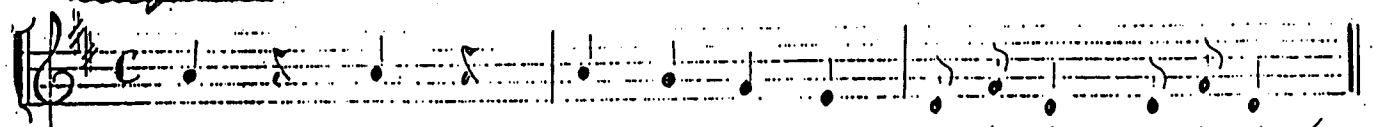
Vivace.

<p>1. Візьмемось за руки,
Підемо на луки,
Де шовкові трави,
Там буде забава,
Там, де сонце світить
Вже від ранку.</p>	<p>3. Пролетів метелик,
Забринів десь чмелик,
Почали пташата
Любо щебетати,
Сірий зайчик скочив
Та й у ямку.</p>
<p>2. Весело гуляти
Разом новачатам,
Пісенька несеться,
Стежечка нам в"ється,
Поміж деревами.
На полянку.</p>	<p>4. Не бійся, маленький,
Не бійся, сіренький,
Вилази із ями,
Разом з новаками,
Ходи з нами гратись
У хованку.</p>

МАРШ ОТРОКІВ.

Marziale.

Трам, трам, трам-там, трам там, тра-па-па, тра-па-па!

Трам, трам,

Трам - там - там - там,

Тра - па - па,

Тра - па - па.

Ігровий Куток

СЛОВО НА БУКВУ

Ви напевно вже цю гру грали. Виберіть букву (м, с) на яку є багато слів. По черзі кожний новак/новачка каже одне слово, але кожний раз інше слово. Скільки разів ця буква обійде всіх членів роя? Порахуйте, скільки слів вони знають. А тоді зробіть змагання, хто сам скаже як найбільше слів. Пишіть точки за це. Заохочуйте дітей змагатися. Хай кожний член роя пробує.

Інший спосіб цієї гри: Старші записують слова. Потім починаємо читати. Один читає, а всі інші перекреслюють перечитані слова. Хто має слово, що його ніхто інший не має? Все знайдеться хтось, що знає більше. Він виграє. Якщо члени роя ще не вміють писати, зробити це усно. Кожний/кожна подумає слова на букву. Запитати, хто скільки має. Хто має найменше, починає гру. Відтак наступний каже свої додаткові слова. Знову виграє той, хто знає слово, яке ніхто інший не знає.

Цю гру пристосовувати до теми сходин: природа, новацький закон, добре діло чи інше. Якщо цю гру будемо переводити частіше, хоча раз чи двічі на місяць, деякі члени роя будуть вдома виучувати нові слова, щоб виграти гру. Діти є амбітні. Тільки треба їм допомогти цю амбіцію використати на сходинах.

Можна потрудитися і дістати рисунки нових слів (може маєте приятеля/приятельку, що гарно рисує чи відрисовує). Тоді маєте не тільки нове слово, але і рисування на сходинах. Можна замальовувати кольоровими олівцями.

НОВЕ СЛОВО

Цю гру грати після розповіді. На таблиці оголошень повинно бути це слово, або слова, написані, нарисовані. Запитати, хто ще цього слова не чув. Пояснити. Кожний скаже речення з цим словом. Уживати слово в розповіді, тоді буде легше уложити речення.

За кілька сходин, коли збереться більше слів, можна грати інші гри: написати слово складами і потяти складами. Кожне слово поставити у коверт. Новак/новачка дістає слово зі складів і має його зложити та прочитати. Хто буде першим?

ВГАДАЙ СЛОВО

Один член роя виходить за двері. Інші діляться на 2-4 групи, відповідно до кількості складів у слові. На знак, усі групи кажуть свій склад. Треба відгадати це слово. Діти дуже люблять цю гру. Якраз добра нагода на нові слова.

Якщо ці слова є пов'язані зі собою спільною темою (на пр. природа, хатні предмети, чи інше), можна грати гру ще інакше: перед грою прочитати ці слова, оглянути рисунки слів. Тоді братчик/сестричка каже першу букву - треба сказати слово, що починається на цю букву. Записувати тих, хто виграв. Давати точки.

МІШАНКА

Ця гра колись була видана. Пошукати її. Є багато людей, що її купило, уживало і має.

Цю гру можна самому зробити. Хто має доступ до машини до крайня паперу? Натяти маленьких кусочків із картону, або дуже грубого паперу (обкламки від зшитків) на 1 - 1 1/4 см. На кожному куску паперу нарисувати одну букву друковану. Треба мати багато букв для роя. З цих букв складати слова.

Складанка, або складання слів. Щоб заставити дітей думати, казати, які слова треба складати. Важко є зложити слово з трьох букв. Але легко з чотирьох чи п'яти. Ця гра є на час. Давати або 5 хв. або більше, АБО хто скоріше зложить 5 чи 10 слів. 1 час і скількість слів залежить від віку членів роя. Перший раз цю гру грають на пробу, щоб діти зрозуміли, а найважніше, щоб братчик/сестричка побачили, скільки можна зробити, скільки часу треба дати. Гра на пробу може не вдатися. Тоді є нагода цю гру поправити.

Старші діти можуть грати цю гру на папері. Можуть грати: кожний окремо, по два проти себе, половина роя проти половини роя. Треба папір з квадратиками. Коли грає група проти себе, краще мати великий папір, або таблицю. Треба написати одне довге слово. До цього слова дочіплювати інші слова. Коли грають два проти себе, або група, кожний учасник гри дописує одне слово.

Навіть молодші можуть грати цю гру, але тоді братчик/сестричка пише слова. При цій грі діти більше запізнаються з буквами.-

Подала: Сірий Орел Надя.

Самодіяльна

Гра

КАЗКА ПРО ЛИПКУ І ЗАЖЕРЛІВУ БАБУ

или собі дід та баба.
Вони були дуже вбогі.

От баба якось і каже:

— Ти б, старий, пішов у ліс та вирубав липку, щоб було чим протопити.

— Добре, — каже дід. Узяв сокиру та й пішов у ліс.

Приходить дід до лісу, вибрав липку. Тільки що замахнувся сокирою, щоб рубати, коли чує — липка каже людською мовою:

— Ой, не рубай мене, чоловіче добрий, я тобі в пригоді стану! — Дід з переляку і сокиру опустил. Постояв, подумав та й пішов додому.

Приходить додому та й розповідає про свою пригоду. А баба й каже:

— От який же ти дурень! Піди зараз до липки та попроси конячку з возом. Хіба ми ще не находилися з тобою?

— Та як так, то й так, — каже дід. Надів шанку та й пішов.

Приходить до липки та й каже:

— Липко, липко, казала баба, щоб ти дала конячку з возом.

— Добре, — каже липка. — Іди додому.

Приходить дід додому, а біля хати стоїть віз, і конячка біля нього прив'язана.

— Бач, старий, — каже баба, — тепер і ми люди! Ось тільки хата наша от-от завалиться. Піди, старенький, попроси ще й хату. Може, дасть.

Пішов дід до липки, попрохав і хату. «Добре, — каже липка. — Іди додому».

Приходить дід до двору і не пізнає: замість старої хати стоїть нова, гарна хата. Радіють обое, як діти.

— А що, старий, якби ти попрохав ще худоби та птиці. Тоді, здається, вже й нічого нам не треба!

Пішов дід до липки, попросив худоби. «Добре, — каже липка. — Іди додому».

Приходить дід і не нарадується. Повен дві худоби і птиці.

— Ну, тепер нам нічого не треба! — каже дід.

— Ні, старенький, ще піди попроси й грошей.

Пішов дід до липки і попросив грошей. «Добре, — каже липка. — Іди додому».

Приходить дід, а баба сидить за столом і золоті гроші в купки складає.

— От, старенький, які ми тепер багаті! — каже баба. — Але того мало, треба ще, щоб усі люди нас боялися, бо ми ж багаті! Піди, старий, до липки; попроси, нехай поробить так, щоб нас усі люди боялись.

Пішов дід до липки, попрохав липку, щоб так зробила. «Добре, — каже липка. — Іди додому».

Прийшов дід додому, а там у них повно війська та поліції, і всі їх охороняють. Але старий і цього мало.

— Що ж, — каже вона, — старий треба щоб усі люди в селі були наші наймити, бо чого ж нам більше хотіти — все вже у нас є.

Пішов дід до липки та й просить, щоб зробила вона так. Довго мовчала липка. А потім каже: «Іди додому, зроблю ще вам останнє».

Приходить дід додому, аж зирк: нічого нема, стоїть та сама стара хата і баба коло неї.

Так їх покарала липка за те, що ненажерлива баба хотіла усіх людей наймитами поробити.

КОТИК І ПІВНИК

Були собі котик і півник та й побратались.

От котикові треба йти по дрова, він і каже півникові:

— Сядь же ти, півнику, на печі та їж каші, а я піду по дрова, та як прийде лисичка, то не озивайсь!

Пішов. Коли це біжить лисичка.

— Півнику-братуку, відчини! Півнику-братуку, відчини! Як не відчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму.

А півник каже:

— Тоток-тоток, не велів коток! Тоток-тоток, не велів коток!

От лисичка віконце видерла, борщик виїла і півника взяла. Несе його, а він кличе котика — співає:

Мій котику,
Мій братику!
Несе мене лиса
За кленові ліса,
За круті гори,
За бистрії води...

От котик почув, прибіг, відняв півника, приніс додому та й каже знов:

— Гляди ж, півнику, як прийде лисичка, не відкликайся, бо тепер я піду далі!

Пішов.

А лисичка вже й біжить.

Стук-стук у віконце:

— Півнику-братуку, відчини! Півнику-братуку, відчини! Як не відчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник усе:

— Тоток-тоток, не велів коток! Тоток-тоток, не велів коток!

От вона віконце видерла, борщик виїла і його взяла.

Несе, а півник знову:

Мій котику,
Мій братику!
Несе мене лиса
За кленові ліса,
За круті гори,
За бистрії води...

Раз проспівав — не чує котик.
Він удруге, голосніше, — котик прибіг, відняв його, приніс додому та й каже:

— Тепер же я піду далеко-далеко, і хоч як уже будеш кричати, не почую: то вже мовчи, не озивайся до лисички!

Пішов.

Коли ж ізнов лисичка:

— Півнику-братуку, — каже, — відчини!

Півнику-братуку, відчини! Як не відчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник:

— Тоток-тоток, не велів коток! Тоток-тоток, не велів коток!

От лисичка віконце видерла, борщик виїла і його взяла. Несе, а півник співає — раз, удруге, втретє... Котик не почув, і понесла лисичка півника додому.

Увечері приходять котик додому — нема півника, він зажурився, а далі зробив собі бандурку, узяв мішок і молоток і пішов до лисиччиної хатки, — сів і заграє:

А в лисички-лиски повній двір,
Чотири дочки — на вибір,
П'ятий Пилипко.
Пилипко-липка, вийди із хати — подивись!
Як бубни бубнять, як сурми сурмять -- подивись!

А лисичка саме пекла палянички. От старша дочка лисиччина їй каже:

— Мамо, піду я, подивлюсь, хто це так гарно грає, і паляничку візьму.

— Іди, — каже лисичка.

І дала їй паляничку. Дочка пішла, а котик її — цок, та в лобок, та в мішок, та й знову став грати.

От і друга дочка каже лисичці:

— Піду і я, мамо!

Лисичка каже:

— Іди, доню!

І їй дала паляничку, і ця пішла. А він і ту — цок, та в лобок... А після і третя дочка, і четверта. А Пилипко ждав-ждав і каже:

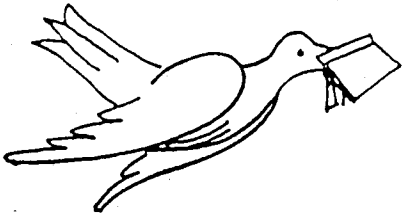
— Піду я, мамо, зажену їх, — чого вони так забарились!

Пішов. А котик і його — цок, та в лобок, та в мішок. А потім забіг у хату до лисички і її вбив. Та тоді до півника та й поніс його додому.

От вони живуть і хліб жують, і постолом добро возять.

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

21

ХТО ЯК ПРО ДІТЕЙ ДБАЄ.

Зяблик.

На гілочці дерева, в затишному гніздечку вивелись у пташки зяблика пташенята — маленькі, голенькі, без жодної пір'їнки.

А мине два-три тижні — пташенят і не впізнати: підростуть, пір'ячком вкриються, зовсім великими стануть. Але батькам від цього клопоту тільки збільшиться. Адже великих пташенят прогодувати важче і літати треба навчити.

Сяде пташка на гілку і пташенят до себе кличе. Ті спочатку на краєчку гнізда сидять, крильцями тріпочуть, потім із гнізда на сусідній сучок перелетять. Так поступово літати і навчатися.

Вальдшнеп.

Вальдшнеп — це лісний кулик. Ніс у нього довгий, як шило. Ним вальдшнеп з м'якої сирої землі різних черв'яків добуває.

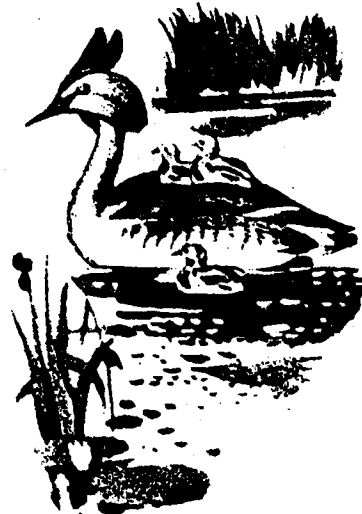
Гніздо вальдшнеп будує у лісі на землі.

Якщо потривожити гніздо вальдшнепа, мати-вальдшнепиха всіх пташенят з нього забере. Притисне пташеня лапками до черевця, злетить і перенесе на нове місце.

Чомга.

Чомга — водяний птах. Увесь час на воді проводить. Навіть гніздо у неї плавуче. Знайде чомга купу старого торішнього очерету, наносить туди м'яких корінчиків, пір'ячка і влаштує гніздо. В такому гнізді і пташенят виводить. Вони, як тільки вилупляться, відразу ж плавати можуть.

Цілий день чомга з пташенятами по озеру плаває. А як малеча натомиється, залізе до матері на спину і сидить. Плаває чомга по озеру і пташенят на собі возить.

Їжак.

Їжачиха — дуже дбайлива мати. Для своїх діточок вона гніздо з трави, сухого листа влаштовує.

Поки їжаченята маленькі, мати-їжачиха їх своїм молоком годує. Коли їжаченята підростуть, їжачиха разом з ними вирушає на полювання: ловить жуків, черв'яків, жаб, а їжаченята, дивлячись на неї, теж ловити здобич почнуть.

Лисиця.

Знайде лисиця місце в лісі найглухіше. Виріє там глибоку нору з проходами під землею, з запасними виходами. В норі у неї народяться лисенята, сліпі, безпомічні, подібні до цуценят.

Бивернеться лисиця на бік, а лисенята підповзуть до неї і почнуть молоко ссати. Наїдяться і заснуть. Поки лисенята сплять, мати йде на полювання.

А коли підростуть лисенята, лисиця їм живу здобич носити почне. Принесе мишку, пустить і дивиться, як діти її до полювання привчаються.

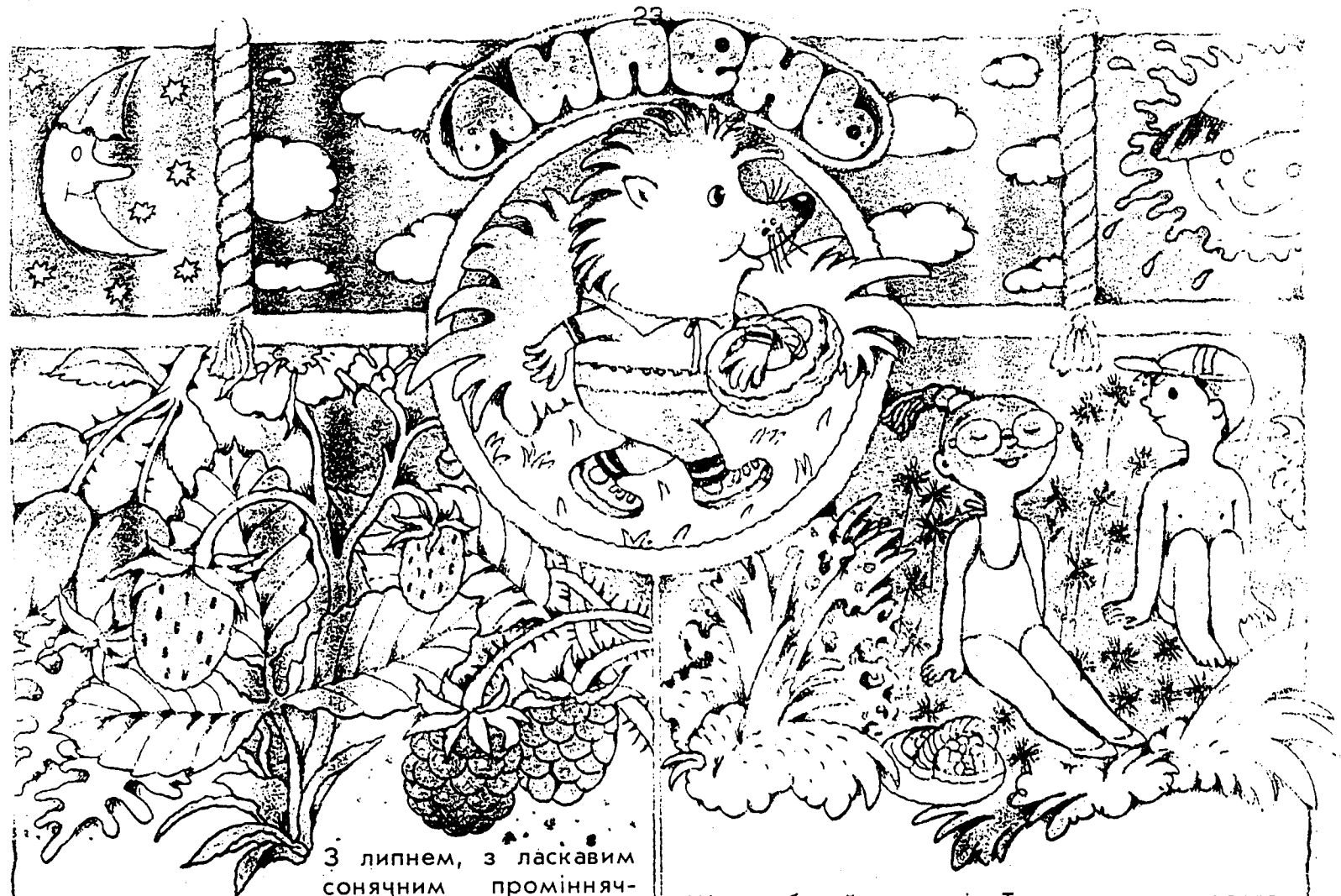
Зайць.

Зайчисі-матері з зайченятами — клопоту небагато. Народжуються зайченята десь під кущем. Проворні такі, пухнасті, з розплющеними оченятами. Нагодує їх зайчиха своїм молоком та й побіжить геть.

Буває, що і зовсім не повертається до своїх зайченят. Але це не біда — малюки без неї не пропадуть. У зайців так ведеться: хоч яка зайчиха повз зайченят пробіжить, свої чи чужі, однаково молоком нагодує. А пройде п'ять-шість днів, зайченята травичку їсти почнуть, — тут їм зайчиха і зовсім не потрібна.

Г. Скребицький, В. Чапліна.

З липнем, з ласкавим сонячним промінняком, з дзвониками, ромашками, з рожевими пелюстками шипшини вітаю тебе, друже! Приходь до лісу збирати квіти та ягоди.

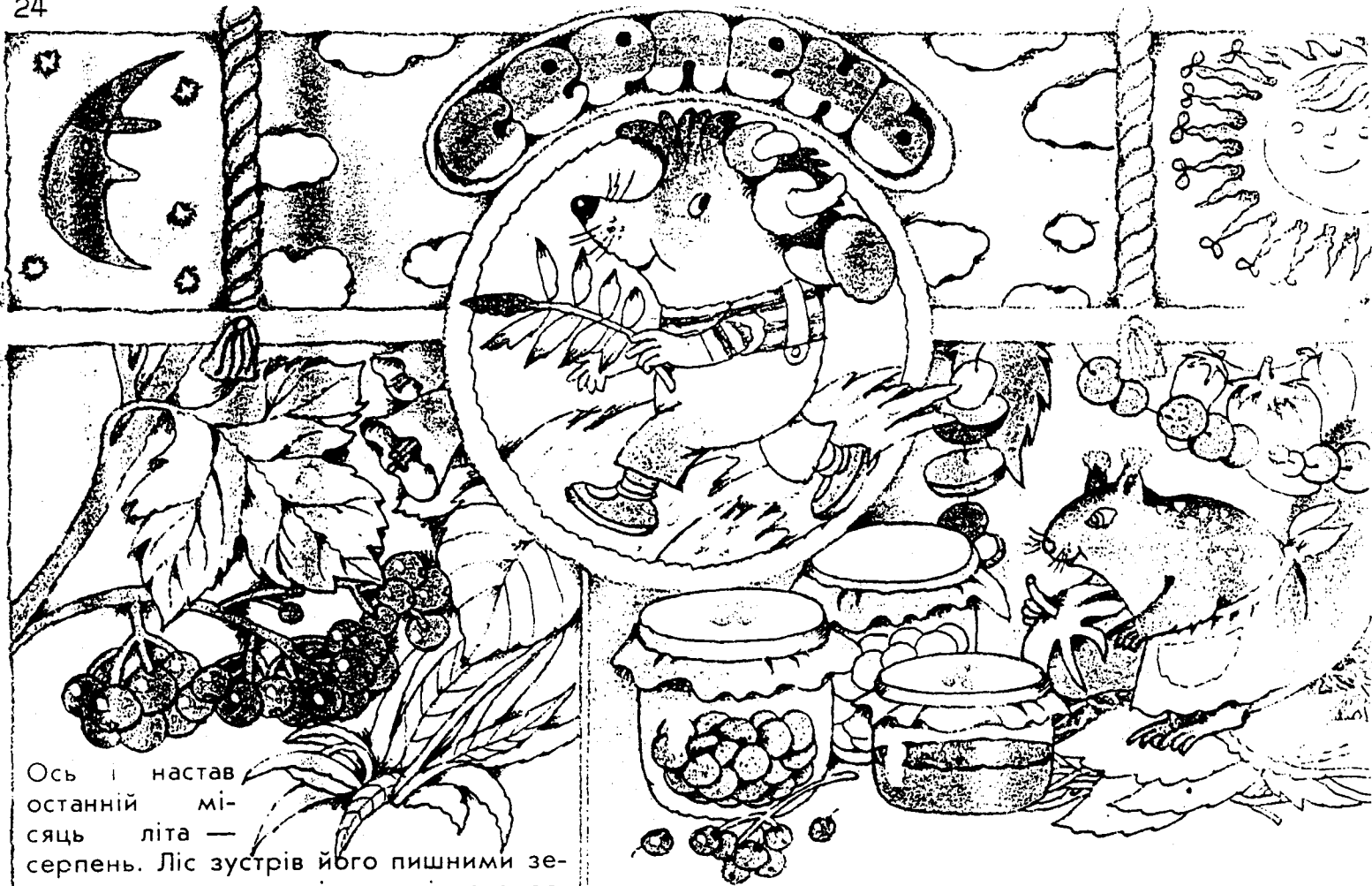
Ще побувай у полі. Там пшениця росте. А на луці приємно погрітися на сонечку, послухати, як сюрчать коники...

Чи задумувався ти, чому цей місяць липнем називають? Адже зараз цвіте й чарівно пахне липа, привертаючи увагу бджіл. Ти теж можеш насушити липового цвіту. Взимку, якщо застудишся, мама варитиме тобі лікувальний липовий чай.

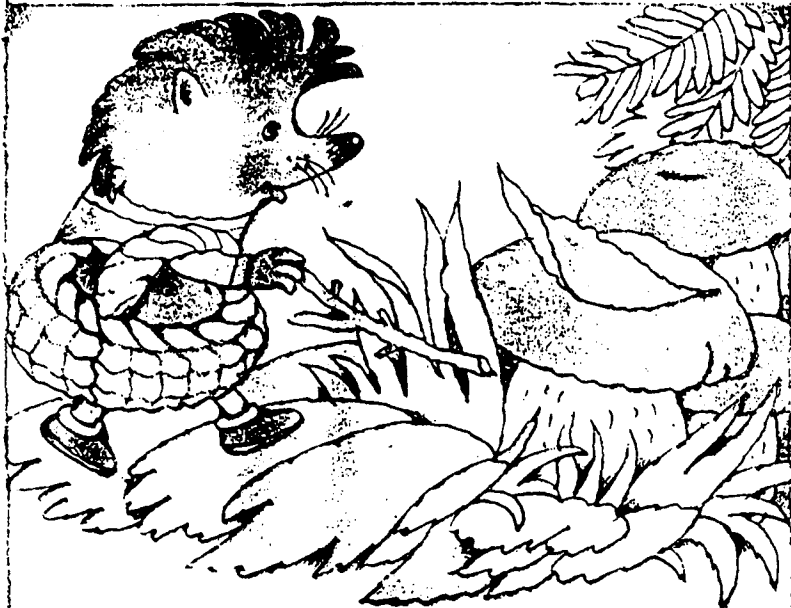

Одна моя знайома дівчинка сказала, що літо пахне дуже смачно — полуницями. А ти як гадаєш?

Ось і настав останній місяць літа — серпень. Ліс зустрів його пишними зеленими шатами, дзвінким різноголоссям пташиних пісень, оберемками яскравих квіток. Добре живеться у серпні і звірятам, і пташкам. За літо й малюки підросли, зміцніли.

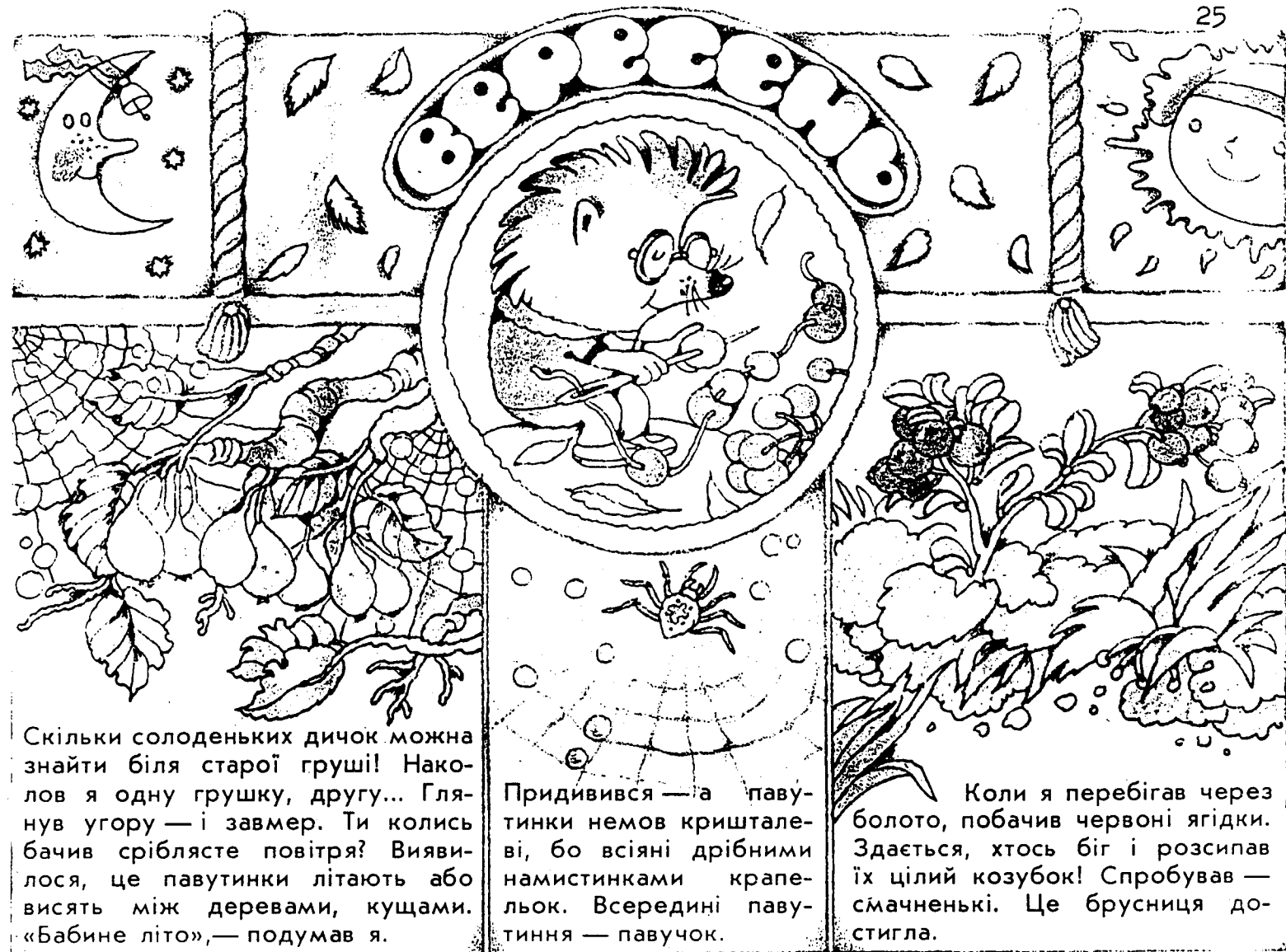
Он білочка метушиться, вже збирає на зиму грибочки, горішками запасается. Бігає, приглядається і все, що можна буде з'їсти, несе до себе у дупло.

А ще раджу тобі позаглядати під кушки. Там серед трави знайдеш... Ні, не скажу, здогадайся сам. Не забудь взяти для цього кошик.

Коли повернешся додому, спробуй намалювати те, що побачив у лісі. І назви картинку «Літо», бо вже скоро у лісі господарюватиме золота осінь.

Скільки солоденьких дичок можна знайти біля старої груші! Наколов я одну грушку, другу... Глянув угору — і завмер. Ти колиш бачив сріблясте повітря? Виявилося, це павутинки літають або висять між деревами, кущами. «Бабине літо», — подумав я.

Придивився — а павутинки немов кришталеві, бо всіяні дрібними намистинками крапельок. Всередині павутиння — павучок.

Коли я перебігав через болото, побачив червоні ягідки. Здається, хтось біг і розсипав їх цілий козубок! Спробував — смачненькі. Це брусниця достигла.

І ще одна новина. У нашому лісі відкрилася лісова школа.

Птахи готують своїх пташенят до перельоту у теплі краї, вчать майстерності літати у зграї — адже це просто!

Та й звірятка готують собі хатки на зиму. Мої братики їжачки лаштують собі тепленьку постіль. Листочками її, немов ковдрою, обкладають.

Бачив, що й люди до зими готуються: зерном, сіном запасуються, картоплю копають, щедрий осінній урожай збирають.

РОЗГАДАЙТЕ ?

Устає раненько, лягає пізенько,
світить яскраво, гріє ласкаво.

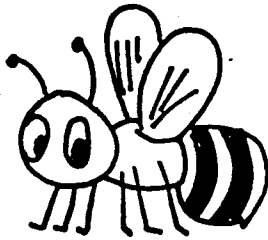
**

Взимку чорне, на весні і влітку зеле-
не, а восени жовте, ну — назвіть-про-
мовте.

**

Стоїть при дорозі на одній нозі,
І шапочку має, та нікого не вітає.

**

ПРИКАЗКИ

Більший пан, кращий крам.

Ж Ж Ж

Вірне кохання і війни не боїться.

Ж Ж Ж

Де розумом не дійду, то в книжці знайду.

Ж Ж Ж

З ким поведешся, від того наберешся.

Ж Ж Ж

Коли б знаття, що в куми пиття.

Ж Ж Ж

Куди коні, туди й віз.

Ж Ж Ж

ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ

В ТАБОРИ

В путь-дорогу!
А путь-дорогу!
Вирушаймо в табори,
Аж до серпня золотого,
До осінньої пори.

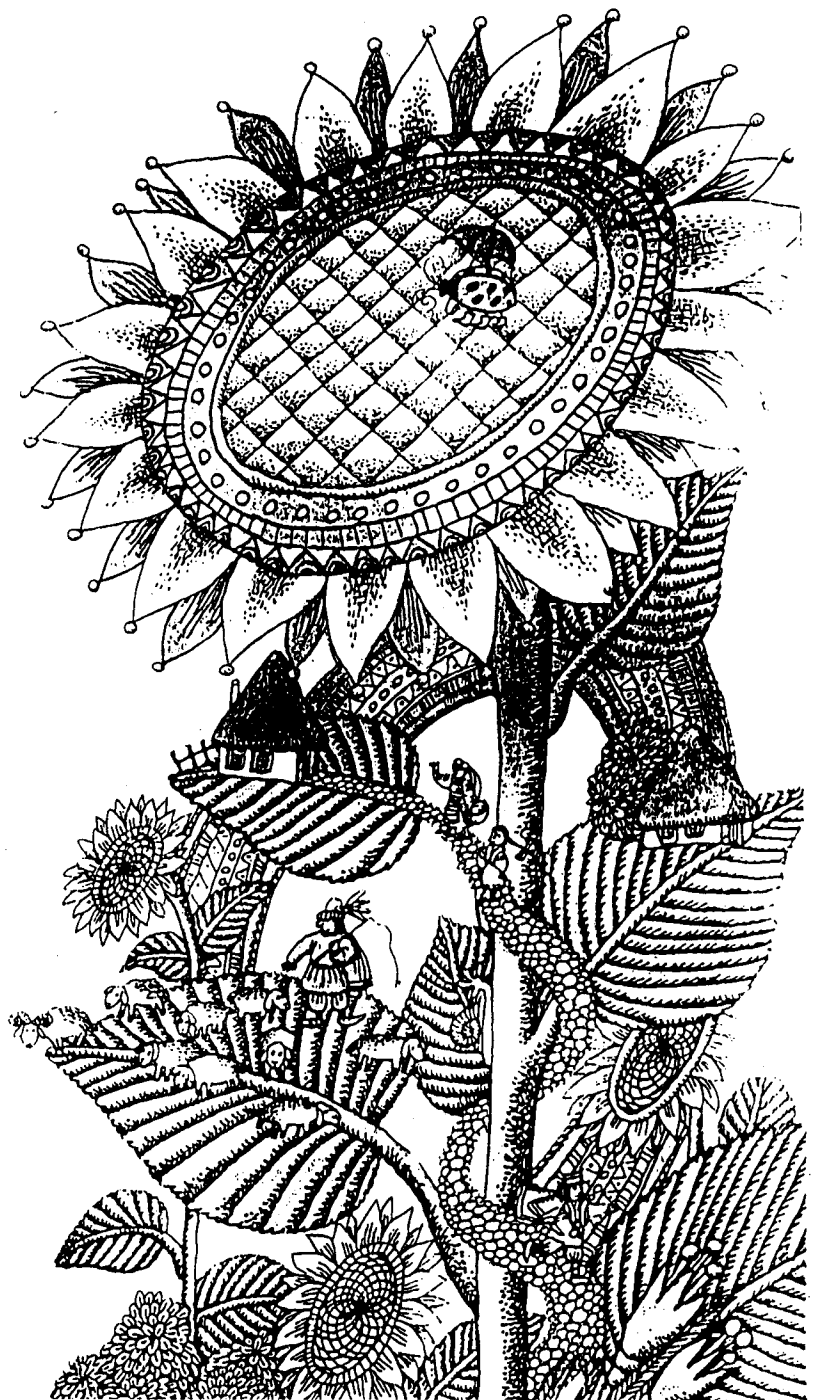
Стежечка

Ходім зі мною, стежечко.
Обережно,
не зачепися за камінець,
переступи соломку
і під спориші не ховайся, —
все одно бачу.

А там,
за городом,
ого як ти виросла!
Сама біжиш,
через струмок перескакуєш,
батіжком по пилюці цвюхаєш,
за сунцею збочуєш,
тончеш горох при дорозі.

Коли б глянути, стежко,
он з тої гори
на всенький світ!

Тільки не поспішай:
така верчена ти,
як дзига.
Але ж світ красний —
голова крутиться...

Олександр Олесь

Як довго ждали ми своєї волі слова...

Як довго ждали ми своєї волі слова,
І ось воно співа, бринить.
Бринить, співає наша мова,
Чарує, тішить і п'янить.

Як довго ждали ми... Уклін чолом
народу,

Що рідну мову нам зберіг,
Зберіг в таку страшну неgodу,
Коли він сам стоять не міг...

Варвара Гринько

Рідна мова

Сію дитині
В серденьку ласку.
Сійся-родися,
Ніжне «будь ласка»,
Вдячне «спасибі»,
«Виbach» тремтливе, –
Слово у серці –
Як зернятко в ниві.
«Доброго ранку!»,
«Світлої днини!» –
Щедро даруй ти
Людям, дитино!
Мова барвиста,
Мова багата,
Рідна і тепла,
Як батьківська хата.

// "Ключі до рідного" //

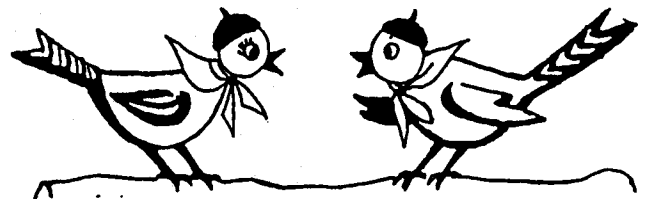
ЛИПЕНЬ

Місяць липень — середина літа.
Сяють дні промінням золотим,
Медоносна липа вся у цвіті,
І повітря пахне цвітом тим.

Спіє жито на полях широких,
Коник у траві не замовка.
Радости тепер в дітей доволі:
Кличе їх і поле, і ріка.

Добре сіно у лугах згрібати
Чи носити воду косарям.
Праці є приємної багато
Загорілим молодим рукам.

Валентина Ткаченко

СОЛОВЕЙКО

У саду в нас, на калині,
Кожен ранок на весні,
Мов дзвіночки солов'їні
Розливаються пісні.

Я прокинусь рано-рано,
У садочок вийду я,
Під калинонькою стану,
Вивчу пісню солов'я.

Буду так і я співати.
Бо і в мене голос є.
Мама скаже: — В нас у хаті
Солов'ятко є своє!

Марія Познанська

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: II стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки".

ДОРОГА СОРОКО!

Чи 6-літніх дітей можна брати до табору? Дозя

ДОРОГА ДОЗЮ!

6-літні ще недостатньо розвинені, щоб могли таборувати без опіки батьків. 7-літні можуть уже їхати в табір, який має спеціальну програму для того віку. Рекомендую за те всім 8-літнім їхати до новацького табору. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Чи новачки можуть бути разом у таборі з новачками? Левко

ДОРОГИЙ ЛЕВКУ!

Традиційно в нас відбувалися табори окремо для хлопців, а окремо для дівчат. Одначе, де є задовільні приміщення, а зокрема добрий провід табору, табір може бути мішаний, якщо число дітей не є дуже велике. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

В нашому таборі братчики щонаочі їздять у місто, а з дітьми залишається сам комендант. Чи так має бути? Непевний

ДОРОГИЙ НЕПЕВНИЙ!

Правдивий новацький виховник ніколи не залишає своїх дітей без опіки. Хто береться бути в булаві табору, той мусить пожертвувати свій час повністю на тих пару тижнів. У крайній потребі треба підняти когось, щоб на короткий час залишився з роем. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Як я могу причарувати того мрійливого братчика Дуся? Леся.

ДОРОГА ЛЕСЮ!

Передплати йому "Вогонь Орлиної Ради". Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Чому сестрички весь час регочуться? Миронцю

ДОРОГИЙ МИРОНЦЮ!

Вони так тішаться, що ти є коло них. Сорока

З М І С Т

ВІД РЕДАКЦІІ.....	1
ДОКУМЕНТИ НАШИХ ДНІВ.....	2
МУДРІСТЬ СІРИХ ОРЛІВ - Сірий Орел Надя	
Плян коменданта табору.....	2
Порядок дня в таборі.....	6
ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?	
Що таке Екологія? - Сестичка Стаха.....	7
Козацькі атрибути.....	11
МАЙСТРУЄМО - Сірий Орел Денис	
Качечка.....	13
Півник.....	14
ДІТИ СПІВАЮТЬ	
Аркан.....	15
Марш Отроків.....	16
ІГРОВИЙ КУТОК - Сірий Орел Надя	
Слово на букву.....	17
Нове слово.....	17
Вгадай слово.....	17
Мішанка.....	18
САМОДІЯЛЬНА ГРА	
Казка про липку і зажерливу бабу.....	19
Котик і півник.....	20
ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА	
Хто як про дітей дбає - Г. Скребицький, В. Чапліна.....	21
Липень.....	23
Серпень.....	24
Вересень.....	25
РОЗГАДАЙТЕ?.....	26
ПРИКАЗКИ.....	26
ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ	
В табори.....	27
Стежечка - Ігор Калинець.....	27
Як довго ждали ми своєї волі слова - Олександр Олесь.....	28
Рідна мова - Варвара Гринько.....	28
Липень - Валентина Ткаченко.....	29
Соловейко - Марія Познанська.....	29
ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ.....	30

